

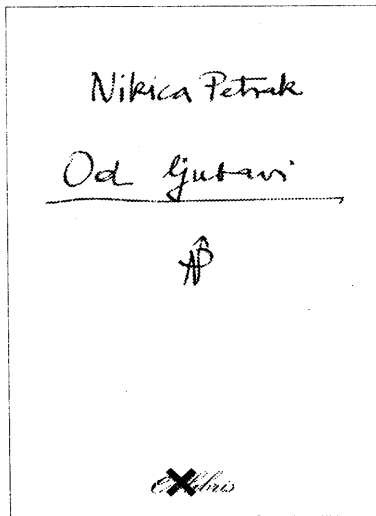
POEZIJA

Prodao dušu Amoru

Nikica Petrak
OD LJUBAVI
Ex libris, Zagreb, 2004.

U maloj knjižici "Terra" nakladnika Ex libris, koju uređuje **Ivana Mandić-Hekman**, javlja se zbirka motivski zaokruženih pjesama **Nikice Petra**ka. Kako joj sam naslov govori: "Od ljubavi", zaokupljena je erotskim iskustvima i doživljajima, u rasponima od trubadurske čeznutljivosti do, znatne češće, egzistencijalne sudbinske vezanosti uz drugo, drago biće. Dvadesetišest sabranih poetskih tekstova izlučeno je iz niza dosad objavljenih autorovih zbirki, počam od prve "Sve ove stvari" iz daleke 1963. Dapače, zaključna pjesma ove tematski orijentirane selekcije je datirana čak s 1956. godinom, kad je njezin pisac bio tek sedamnaestogodišnjak.

Smatramo da bi malo koji živi hrvatski pjesnik tako lako podnio kušnju da se legitimira ostvarenjima nastalima u vremenskom rasponu (jao!) gotovo pola stoljeća. Naime, uvodni je pjesnički tekst, za razliku, obilježen datumom iz protekle godine, 2003. A Petrak to može ne stoga što se nije mijenjao i zahvalno reagirao na novostećene poticaje, nego stoga što je uvijek zadržao prirodnost govorenja i ograničenost slikovitosti. Stoga je ljubavna poezija važan konstitutivni dio njegova pisanja, nipošto dominantan niti količinski obilat, ali savim

na liniji njegovih temeljnih preokupacija ljudskog svjedočenja i artikuliranja osobnog izraza koji treba biti podijeljen s bližnjima, dapače njima izravno upućen.

Autopoetičku definiciju pruža nam naslov jednoga ciklusa: "Tri prisne, dvije zdvojne". Doista, prisnost kao svojstvo, stav i /li odnos podrazumijeva neposrednost komunikacije, dok zdvojnost znači priznanje onoga najintimnijeg, najugroženijeg i najranjivijeg registra, same srži bića. Onaj tko je u stanju povezati jasnoću i iskrenost, a pritom ne biti banalan, trivijalan, konvencionalan, pronašao je ključ za govoro o prvim i o posljednjim stvarima.

Malo je tko došao do zvijezda s toliko diskretnosti (otajnosti), korak po korak uz tako konkretne i čvrste postaje

Petrak je, smatramo, takav pjesnik.

Za egzemplifikaciju iskoristit ćemo pjesmu koja počinje: "Ja te volim/vrlo jednostavno", te se nastavlja usporedbom. "poput stupa /uz koji se veže da ne padne/mlada grana". ista se pjesma produžuje komplementarnom tvrdnjom: "ja te volim /tako obično", uz koju slijedi nova elementarna usporedba: "Tko što je onaj crni kruh /koji jutrom jedemo zajedno/ dobar gladnome čovjeku". Međutim, navedena pjesma zatim prelazi u novu sferu: "i posve potajno /da nitko ne zna/ ja te volim negdje među zvijezdama"... Naravno, reći ćete da skidanje zvijezda s neba nije naročito originalna pojava među zaljubljenima, ali ja mislim da je malo tko došao do zvijezda s toliko diskretnosti (otajnosti), korak po korak uz tako

konkretne i čvrste postaje kao što su stup i kruh. Uostalom, to su možda baš one danteovske zvijezde što ih Ljubav pokreće u samome klimaksu spjeva, do kojega se doprla ne samo iz bolnih zemaljskih dubina nego i iz pukotine postojanja.

Duboko svjestan dijakronije i neizbježne intertekstualnosti pisanja Petrak se u jednom trenutku izričito poziva na **Ronsarda** i **du Bellaya** te omiljene mu **Yeatsa** i **Ujevića**. Tom pseudoparafrazom nije želio paradirati erudicijom već ukazati na slojevitost iskustava, na činjenicu da riječi nužno imaju patinu te da je svako pisanje pomalo palimpsest, a posebno kad dira "vječne" motive. Pjesma "od ljubavi" istodobno je također "pjesma starinska", ali - uz isto tako arhetipsku "igru starinsku" - po njoj smo paralelno i "jaki i dobri" i "sasvim slabi", po njoj nam je "lakše", "čišće", "slade", ali i propasno: "sama smrt silazi mirna i lagana". Fascinacija tjelesnošću također rezultira kobnim spoznajama: "jao odatle li cvate život tu su dakle mrak i smrt". Euforično stanje zaljubljenika najradije bih obuhvatio Petrakovom sretnom (sinestezijskom) sintagmom "mirisne neshvjesti", a apostrofiranje ljubavi (s velikim ili malim početnim slovom) zapravo je identično pravoj faustovskoj okladi: "lizni mi usne tek da progovorim, evo ti / dušu daj mi samo svoj jezik".

TONKO MAROEVIĆ